

רע"פ 8743/16 - מרואן הייב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 8743/16

לפני:
המבקש:
כבוד השופט א' שהם
מרואן הייב

נגד

המשיבה:
מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בנצרת, מיום 26.9.2016, בעפ"ת
63158-10-15, שניתן על ידי כב' השופט ס' דבור

בשם המבקש: עו"ד נג'מה הייב אבו-מוך

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופט ס' דבור), מיום 26.9.2016, בעפ"ת 63158-10-15, במסגרתו התקבל ערעורה של המשיבה על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בצפת (כב' השופט ב' קנדלפת), מיום 16.9.2016, בתתע"א 5011-12-13.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגשו שני כתבי אישום, אשר עוסקים באירוע אחד. מתיאור העובדות בכתבי האישום הנ"ל עולה, כי ביום 21.11.2013, נהג המבקש ברכב, כאשר מעולם לא היה ברשותו רישיון נהיגה, ברחבי היישוב טובה-זנגרייה, תוך ביצוע העבירות הבאות: נהיגה ללא רישיון נהיגה, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה); נהיגה ברכב ללא רישיון רכב בתוקף, לפי סעיף 2 לפקודת התעבורה; ונהיגה ללא פוליסת ביטוח בת-תוקף לכלי הרכב, לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

3. בדיון בבית משפט השלום לתעבורה בצפת (להלן: בית המשפט לתעבורה), מיום 13.5.2014, שהתקיים בהעדרו של המבקש, ביקש בא-כוחו באותה העת, עו"ד הייב אחמד, לצרף להליך תיק נוסף שהתנהל נגד המבקש בבית המשפט לתעבורה בעכו [תת"ע 6043-04-14] (להלן: התיק מעכו). במסגרת התיק מעכו, נדון אירוע, שהתרחש ביום 21.4.2014, ובמהלכו נתפס המבקש כשהוא נוהג באופנוע ברחבי העיר כרמיאל, ללא רישיון נהיגה וללא פוליסת ביטוח בתוקף. בית המשפט לתעבורה בצפת נעתר לבקשתו של המבקש, והתיקים אוחדו. בהמשך הדיון בבית המשפט לתעבורה, הורשע המבקש, על יסוד הודאתו, בביצוע העבירות שיוחסו לו בשלושת כתבי האישום. הטיעונים לעונש נדחו למועד מאוחר יותר, והמבקש נפסל מלהחזיק רישיון נהיגה עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

4. ביום 14.12.2014, הוגש כתב אישום נוסף (להלן: כתב האישום הרביעי) נגד המבקש בגין אירוע אחר, במסגרתו יוחסו למבקש עבירות של נהיגה בשכרות, נהיגה פוחזת ברכב, נהיגה בצומת כשברמזור דולק אור אדום, ועוד. בדיון שנערך בבית משפט השלום בקריית שמונה (בפני כב' השופט מ' מרגלית), ביום 24.12.2014, הורשע המבקש, על יסוד הודאתו, בביצוע העבירות שיוחסו לו בכתב האישום הרביעי, ונגזרו עליו, בין היתר, 8 חודשי מאסר לריצוי בפועל (להלן: התיק מקריית שמונה). במהלך ריצוי עונש המאסר שהושט עליו, עבר המבקש הליך טיפולי בין כותלי הכלא, ולבסוף אף שוחרר מן הכלא במסגרת שחרור מוקדם.

5. ביום 16.9.2015, נשמעו בפני בית המשפט לתעבורה הטיעונים לעונש בעניינו של המבקש, בתיק דנן. בתסקיר שערך שירות המבחן, לקראת הדיון בעניינו של המבקש, הוערך הסיכון להישנות התנהגות מפרת חוק בעתיד, מצדו של המבקש, כגבוה. עם זאת, שירות המבחן העריך כי השתלבותו של המבקש בתכנית טיפולית, תוך השתתפות עונש של שירות לתועלת הציבור על המבקש, יפחית את הסיכון הנ"ל.

לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, עמד בית המשפט לתעבורה על חומרת העבירות "מסכנות [ה]חיים" בהן הורשע המבקש, ועל הפגיעה בערך החברתי המוגן של שלמות הגוף והנפש, ובטיחות התנועה בדרכים. כמו כן, התייחס בית המשפט לתעבורה לנסיבות ביצוע העבירות, בהדגישו כי המבקש לא היה כשיר ומיומן לנהוג בכלי הרכב. לאחר זאת, קבע בית המשפט לתעבורה כי מתחם הענישה, בגין כל אחד מהאירועים השונים, ינוע בין מאסר שכולו על תנאי לבין 6 חודשי מאסר בפועל, וכן פסילה לתקופה של בין 6 חודשים ל-3 שנים.

בבואו לקבוע את עונשו של המבקש בתוך המתחם, נתן בית המשפט לתעבורה את דעתו לריבוי העבירות ולעברו המכביד של המבקש. עם זאת, בית המשפט לתעבורה התחשב בעובדה כי העבירות בתיק דנן בוצעו עוד בטרם עבר המבקש את העבירות בגין הורשע ונדון לעונש מאסר, במסגרת התיק מקריית שמונה. בית המשפט לתעבורה ציין בנוסף, כי נראה שמאז שחרורו מהכלא, המבקש "עושה את כל אשר ביכולתו כדי להשתקם ולחזור לדרך המלך". לאור זאת, החליט בית המשפט לתעבורה ליתן משקל משמעותי לשיקולי שיקומו של המבקש, והשית עליו את העונשים הבאים: פסילה מקבלת או החזקת רישיון נהיגה, למשך 3 שנים, החל מיום 13.5.2014; 24 חודשי פסילה על תנאי, לבל יעבור המבקש עבירה של נהיגה ללא רישיון או בזמן פסילה, למשך שנתיים; 7 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש עבירה של נהיגה ללא רישיון או בזמן פסילה, למשך שנתיים; כמו כן, הושם המבקש במבחן לתקופה של שנה; וניתן צו המחייב אותו לבצע שירות לתועלת הציבור, בהיקף של 140 שעות.

6. על גזר דינו של בית המשפט לתעבורה הגישה המשיבה ערעור לבית המשפט המחוזי בנצרת, אשר נסב על קולת העונש. בכתב הערעור נטען, כי בית המשפט לתעבורה לא ייחס משקל מספיק לחומרת העבירות שביצע המבקש,

להיקפן, ולעובדה כי הוא ביצע עבירות נוספות, אשר נדונו בבית משפט השלום בקריית שמונה, לאחר שכבר התנהל נגדו ההליך בבית המשפט לתעבורה בצפת. עוד נטען, כי מעשיו של המבקש מצביעים לא רק על מסוכנותו לציבור, אלא גם על היעדר מורא מפני החוק; כי מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מסוג זה מחמירה יותר; וכי בית המשפט לתעבורה לא נתן משקל מספיק לעברו הפלילי והתעבורתי המכביד של המבקש, אשר לחובתו הרשעות קודמות הן בעבירות תעבורה, והן בעבירות של בריחה ממעצר, איומים והפרעה לשוטרי. לאור כל אלו, נטען כי יש להעמיד את רכיב המאסר במסגרת עונשו של המבקש, על הרף העליון של מתחם הענישה שנקבע, וזאת לכל אירוע בנפרד, כך שתקופת המאסר המצטברת לא תפחת מ-12 חודשי מאסר בפועל. כמו כן, נטען, כי אין לחשב את תקופת הפסילה עד לתום ההליכים המשפטיים נגד המבקש, כחלק מעונש הפסילה, אשר הושת עליו.

בית המשפט המחוזי בנצרת קיבל, ביום 26.9.2016, את ערעורה של המשיבה באופן חלקי. בית המשפט המחוזי ציין, כי מתחם העונש ההולם שקבע בית המשפט לתעבורה, הינו מקל יתר על המידה. זאת, בשל חומרתם הרבה של עבירות הנהיגה ללא רישיון, ומסוכנותם לכלל הציבור, וכן לנוכח זלזולו של המבקש בהוראות החוק, דבר שבא לידי ביטוי בביצוע עבירות נוספות, לאחר שכבר התנהלו הליכים משפטיים נגדו. בית המשפט המחוזי קבע, כי מתחם העונש ההולם בנסיבות דיון, נע בין מאסר קצר, שניתן לרצותו בעבודות שירות, לשנת מאסר בפועל, ואף למעלה מכך. עם זאת, ועל רקע "כברת הדרך הטיפולית אותה כבר עבר" המבקש, ועיון בתסקירים חיוביים מטעם שירות המבחן שניתנו בעניינו של המבקש, לא מצא בית המשפט המחוזי לנכון להשית על המבקש עונש מאסר מאחורי סורג ובריח. לפיכך, גזר בית המשפט המחוזי על המבקש 3 חודשי מאסר, לריצוי בדרך של עבודות שירות, ופסילת רישיון נהיגה לתקופה של 5 שנים, החל מהיום בו ניתן גזר דינו של בית המשפט לתעבורה.

בקשת רשות הערעור

7. המבקש הגיש בקשה לרשות ערעור, אשר נסבה על החמרת עונשו במסגרת פסק הדין שניתן בערעור. בבקשה נטען, כי בשל כברת הדרך השיקומית הארוכה שעשה המבקש, ההחמרה בעונשו אינה משרתת את האינטרס הציבורי. במקרהו של המבקש, כך נטען, מתקיימות נסיבות אישיות המצדיקות התערבות בעונש, ובהן: הסביבה בה גדל המבקש; אירועים טראומטיים שהתרחשו בעברו; המלצות הגורמים הטיפולים שליוו אותו בתהליך השיקום; ועוד. נטען בנוסף, כי נסיבות אלו הופכות את גזר הדין לבלתי סביר, וכי הוא מעלה תחושה קשה של אי צדק. עוד נטען בבקשה, כי לשיקול השיקום הוקנה מעמד בכיר במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, וכי ברוח זו, קיימת הצדקה להקל בעונשו של המבקש. לבסוף, נטען כי הותרת העונש שגזר בית המשפט המחוזי על המבקש, על כנו, תוביל לפגיעה בהליך השיקומי שבו הוא החל. לאור כל אלו, התבקש בית משפט זה ליתן למבקש רשות ערעור, לדון בבקשה כבערעור, ולבטל את ההחמרה בעונשו של המבקש.

דיון והכרעה

8. הלכה היא, כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במשורה, והיא שמורה למקרים חריגים בהם עולה שאלה בעלת חשיבות ציבורית, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך, או כאשר קיים חשש לעיוות דין או אי-צדק ממשי כלפי המבקש (רע"פ 8280/16 אליהו נ' מדינת ישראל (8.11.2016); רע"פ 4918/13 כהן נ' מדינת ישראל (18.2.2014); רע"פ 1042/14 יצחק נ' מדינת ישראל (11.2.2014)). הבקשה שלפניי אינה מעלה כל שאלה כללית ורחבה, ואף איננה סבור כי היא מעלה חשש לאי-צדק כלפי המבקש, ומטעם זה בלבד דין הבקשה להידחות.

כפי שציינתי בעבר, החמרה בעונשו של נאשם על ידי ערכאת הערעור, איננה מהווה, כשלעצמה, עילה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" (רע"פ 7344/14 איגאסי נ' מדינת ישראל (27.11.2014); רע"פ 4883/12 הררי נ' מדינת ישראל (28.6.2012)). זאת בעיקר, כאשר העונש שהשית בית המשפט המחוזי על המבקש איננו סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת, ולא נפלה בו כל טעות מהותית הצריכה תיקון (רע"פ 7773/16 חננאל נ' מדינת ישראל (26.10.2016); רע"פ 7982/13 שגן נ' מדינת ישראל (6.1.2014)).

9. לטעמי, העונש שהשית בית המשפט המחוזי על המבקש, הינו ראוי ומאוזן, וגם לאחר ההחמרה בעונשו של המבקש מצוי העונש בתחתיתו של מתחם הענישה שנקבע. הבחירה בעונש שניתן לרצותו בדרך של עבודות השירות, חלף כליאתו של המבקש מאחורי סורג ובריח, נעוצה בהתחשבותו של בית המשפט המחוזי בנסיבותיו האישיות של המבקש ובהמלצותיו החיוביות של שירות המבחן, תוך שימת מלוא המשקל על שיקולי שיקומו של המבקש. עם זאת, לנוכח חומרתם של המעשים, וריבוי העבירות שביצע המבקש, צדק בית המשפט המחוזי בכך שלא חרג לקולה ממתחם הענישה. אשר להחמרה בעונש הפסילה שהושת על המבקש בשנתיים נוספות, הרי שלאור ריבוי עבירות התעבורה שביצע המבקש, והאינטרס הציבורי בהגנה על שלום הציבור, היתה הצדקה מלאה להחמרה ברכיב זה של פסק הדין. לבסוף, אין בידי לקבל את טענת המבקש, לפיה העונש שקבע בית המשפט המחוזי, יוביל לפגיעה בתהליך השיקומי שהמבקש החל בו. אינני רואה כל סיבה מדוע לא ימשיך המבקש בתהליך זה, במטרה לנצל את ההזדמנות העומדת בפניו, בכדי לשקם את עצמו ולתקן את דרכיו.

10. על יסוד כלל הטעמים שפורטו לעיל, בקשת רשות הערעור נדחית בזאת.

11. הבקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר, לריצוי בדרך של עבודות שירות, אשר הושת על המבקש, מתייתרת בזאת. המבקש יתייצב לביצוע עבודות השירות, ביום 26.1.2017, במקום ובשעה שנקבעו בפסק דינו של בית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, ט"ז בחשון התשע"ז (17.11.2016).

ש ו פ ט